

Notitie ter informatie voor commissie / raad

Onderwerp:	Nieuwe Wet inburgering 2022		
Portefeuillehouder:	wethouder Rien Wijdeven	Openbaar:	Ja

Heesch, 25 januari 2022

Kennisnemen van:

Van het besluit van het college om:

1. Het uitvoeringsplan Wet inburgering 2022 vasttestellen.
2. Instemming met de beleidsregels Wet inburgering 2022 gemeente Bernheze

Inleiding

Op 1 januari 2022 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Uit eerder onderzoek is gebleken dat het huidige stelsel niet voldoet. Inburgeraars doen te lang over hun inburgering en het stelsel prikkelt hen onvoldoende om op het hoogst mogelijke niveau de Nederlandse taal te leren. De regie komt per 1 januari 2022 weer bij de gemeenten te liggen. De wet is een aantal keren uitgesteld maar gemeenten zijn opgeroepen om in de geest van de wet al aan de slag te gaan. Dit hebben we ook gedaan. Vanaf half 2020 hebben we extra formatie ingezet om een brede intake uit te voeren en regie te pakken op het inburgerings/participatie traject. Ook is met deze formatie uitbreiding extra ingezet op de groep statushouders die al langer in de uitkering zitten, de zogenoemde 'ondertussen-groep'.

We hebben met elkaar vastgesteld dat dit een positief effect heeft op zowel de uitstroom naar werk als (reguliere) opleidingen. Zie hiervoor ook de rapportage van Divosa benchmark die als bijlagen is toegevoegd.

In januari 2021 u geïnformeerd met een uitgebreide NTI over de Wet inburgering. Echter stond toen nog niet alles vast en moesten er nog een aantal stappen concreet worden gemaakt. Om een compleet beeld te schetsen is deze informatie opnieuw opgenomen in het uitvoeringsplan.

Samenvatting/toelichting***1.1 Door regie te pakken en in te zetten op duurzaamheid, zetten we in op langdurige uitstroom naar werk en of een passende opleiding.***

Het uitgangspunt van de nieuwe wet is dat alle inburgeraars zo snel mogelijk en volwaardig meedoen in de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk. Dit uitgangspunt omarmen wij. Zo snel mogelijk betekent participatie vanaf dag 1. Een goede doorlopende lijn vanuit het asielzoekerscentrum naar de gemeente en daarmee een goede start in de gemeente. Duurzaam betekent investeren om te voorkomen dat mensen na een tijd terugvallen in de uitkering. Dit doen we door gebruik te maken van de opgedane werkervaring in het land van herkomst, diplomawaardering en door de inzet van gecertificeerde leer-werktrajecten waarmee we kansen op de arbeidsmarkt versterken.

1.2. Door de leerroutes zelf in te kopen, kunnen we sturen op kwaliteit en het meest passende traject voor de statushouders.

Gemeenten dienen aan de inburgeraar een leerroute aan te bieden. Het gaat om drie verschillende routes, namelijk:

- De B1-route; gericht op het behalen van taalniveau op B1-niveau. B1 betekent dat je teksten begrijpt die grotendeels bestaan uit woorden en zinnen die je geregeld hoort en

waar je bekend mee bent. Zoals zaken/onderwerpen die je vaak tegenkomt op je werk of school.

- De onderwijsroute; gericht op doorstroom naar regulier onderwijs. Dit kan zowel MBO als HBO/WO zijn.
- De zelfredzaamheidsroute (Z-route); voor inburgeraars voor wie de onderwijs- of B1-route niet haalbaar is. De route richt zich op maximaal kunnen participeren binnen de samenleving.

De B1 route gaat ROC de Leijgraaf voor ons uitvoeren. Het contract met het ROC is inmiddels ondertekend en regionaal wordt er gekeken hoe we het contractbeheer gaan organiseren. De Z-route bieden we in samenwerking met IBN aan.

Er is er op dit moment nog veel discussie over de uitvoerbaarheid van de Onderwijsroute. De Leijgraaf (onderwijsinstelling) heeft in de verkennende gesprekken aangegeven dat het voor hen niet haalbaar is om de onderwijsroute te ontwikkelen en uit te voeren. Het gaat om kleine aantallen in de regio. Ook zijn de kosten die nu geraamd zijn niet voldoende voor het uitvoeren van deze route. In de praktijk begeleiden we nieuwkomers naar het onderwijs door de verschillende trajecten die we al aanbieden.

Inmiddels is duidelijk dat de centrum gemeenten extra middelen toegewezen krijgen om de onderwijsroute verder vorm te geven. Een voorstel hiervoor wordt in de eerste helft van 2022 voorgelegd in het POHO Arbeidsmarkt.

1.3 Het uitvoeringsplan biedt voldoende ruimte om te anticiperen op de ontwikkelingen die gaande zijn binnen de Wet inburgering.

Door zijn complexiteit is de Wet inburgering in de afgelopen jaren meerdere malen uitgesteld. Duidelijk is dat de gemeente een ingewikkelde taak erbij krijgt. Het Rijk heeft aangegeven dat de wet een lerend stelsel is. De Wet inburgering is in april 2021 definitief gemaakt. Veel is nader uitgewerkt in de lagere regelgeving. Deze is in september 2021 gepubliceerd. Dit geeft de gemeenten een korte voorbereidingstijd om daadwerkelijk gereed te zijn op 1 januari 2022. Wij hebben nu de contouren vaststaan, maar daarbinnen hebben we nog ruimte om nog aanpassingen te doen en maatwerk te leveren. Dit laatste is ook nodig. Want om een goed aanbod te kunnen neerzetten voor inburgeraars zijn meerdere statushouders nodig om een groep te kunnen vormen. De afgelopen jaren is de instroom van vluchtelingen (inburgeraars) zeer wisselend geweest.

2.1 Met deze beleidsregels geven we invulling aan de wettelijke kaders van de nieuwe Wet inburgering.

Als gemeente moeten we invulling geven aan de wettelijke kaders van het inburgeringsstelsel. Er is geen verordeningplicht en de beleidsvrijheden die er zijn, zijn niet kader stellend maar liggen op het gebied van de uitvoering. Dit is de reden dat we hebben gekozen voor beleidsregels.

De belangrijkste keuzes die gemaakt zijn, liggen op het vlak van de termijnen en de keuzes die we maken bij wie de uitvoering doet van de onderwijsroutes en die van maatschappelijke begeleiding. Dit zijn keuzes die al in het voorbereiding zijn gemaakt. De uitwerking hiervan staat in het uitvoeringsplan Wet inburgering.

Afstemming ASD

Het uitvoeringsplan nieuwe Wet inburgering 2022 en de beleidsregels zijn voorgelegd aan de ASD. Gevraagd is of zij een formeel advies wilden uitbrengen. Omdat er weinig beleidsvrijheid zit in de beleidsregels en het uitvoeringsplan laat zien dat we de begeleiding van statushouders breed oppakken, hebben zij besloten dit niet te doen. Echter hebben zij wel een advies uitgebracht om te kijken of er mogelijkheden zijn om trajecten welke aan inburgeraars worden

aangeboden ook aan internationale medewerkers (arbeidsmigranten) aangeboden kunnen worden. Dit om de integratie te bevorderen. Het advies van de ASD valt buiten de scope het collegevoorstel nieuwe Wet inburgering. We gaan het advies daarom intern oppakken en bespreken met de nieuwe projectleider internationale werknemers die aan de slag gaat met het plan van aanpak wat eind 2021 is vastgesteld. Als we hier meer duidelijkheid over hebben dan zullen we inhoudelijk op het advies van de ASD reageren. Het advies is wel als bijlage toegevoegd.

Wij houden de ASD via de adviseur participatie op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van de inburgering en de resultaten van de Divosa benchmark.

Kosten en dekking

Voor het structurele inburgeringsbudget wordt onderscheid gemaakt naar twee typen kosten. Dit zijn enerzijds de uitvoeringskosten en anderzijds de kosten voor inburgeringsvoorzieningen.

Structurele vergoeding uitvoeringskosten:

Onder de uitvoeringskosten vallen kosten voor: brede intake, PIP en voortgang, ontzorgen en overige uitvoeringskosten (zoals inkoop en beleidsondersteuning). We zijn in de meicirculaire 2021 geïnformeerd over de verdeling van de beschikbare middelen onder gemeenten. De verdeling is gebaseerd op het aantal inwoners en het aantal personen met een niet-westerse migratieachtergrond. Voor Bernheze betekent dit de volgende middelen:

2022	2023	2024	2025	2026
106.598	106.495	102.785	98.654	96.721

De middelen voor uitvoeringskosten worden zonder bestedingsvoorwaarden verstrekt. Er vindt derhalve dus geen afrekening plaats over deze middelen.

Deze middelen hebben we vooralsnog gereserveerd voor het doel waarvoor ze beschikbaar zijn gesteld in de begroting 2022 en verder.

Structurele vergoeding voor inburgeringsvoorzieningen (programmakosten):

Onder kosten voor inburgeringsvoorzieningen vallen de kosten voor de leerroutes, de module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP), maatschappelijke begeleiding, het participatieverklaringstraject (PVT) en de inzet van tolken. De kosten voor de inburgeringsvoorzieningen worden uitgekeerd via een specifieke uitkering (SPUK). In november 2021 hebben we de voorlopige beschikking ontvangen voor het jaar 2022. Dit betreft een voorschot van € 189.378,- en er vindt na afloop van het jaar nog een bijstelling plaats aan de hand van de werkelijke volumes inburgeringsplichtigen per gemeente.

De middelen voor de inburgeringsvoorzieningen zijn geen vrij besteedbare middelen. Gemeenten moeten de inzet van deze middelen verantwoorden via SiSa. Er is wel een reserveringsregeling afgesproken waardoor een overschot in een bepaald jaar kan worden gereserveerd voor uitgaven in het daaropvolgende kalenderjaar.

Vervolg

De Wet inburgering is een lerende wet die zich de komende jaren verder zal ontwikkelen. Samen met onze partners blijven we in gesprek over hoe we het beste invulling kunnen gaan aan de Wet inburgering.

Evaluatie

Het Rijk geeft aan dat het nieuwe stelsel een lerend stelsel is. De komende jaren blijven we ons beleid evalueren. We gaan op verschillende manieren de effecten meten namelijk:

1. Divosa Benchmark (landelijk);
2. Het monitoren en borgen van de kwaliteit onderwijs;

Bijlage(n): De bijlage(n) zijn digitaal beschikbaar.

- Uitvoeringsplan Wet inburgering
- Beleidsregels Wet inburgering 2022
- Rapportage van Divosa benchmark gemeente Bernheze
- Advies ASD inzake arbeidsmigranten